

Prest 1000 recurs pervi d'abitaziuns secundaras

Pertutgads en il Grischun: Vaz, Savognin, Flem e Mustér

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Persunas privatas e la Helvetia Nostra protestan cun radund 700 recurs cunter lubientschas novas per chasas da vacanzas. Il dumber da recurs crescha d'in cuntin. Prest vegni ad esser 1000.** Il pli grond dumber en il Grischun datti en la vischnanca da Vaz. Là recureschan ins cunter 14 lubientschas da bajegiar per chasas da vacanzas. A Savognin dumbran ins set recurs, a Flem sis ed a Mustér era sis. Questas cifras inditgescha Fabian Dreher da la Fundaziun Weber. En tut protestian ins en il Grischun cunter 55 lubientschas che las vischnancas hajan dà dapi ils 11 da mars en lieus cun passa 20 pertschient abitaziuns da vacanzas.

La situaziun en Svizra

En Svizra dumbran ins da preschent var 700 recurs, per lunsch ora la gronda part en il Vallais. Il dumber creschia svel, di Dreher. «Igl è mo ina dumonda da paucas emnas fin ch'ins vegn sin 1000 recurs.»

La Fundaziun Weber n'ha dentant betg il dretg da recurrer. Quai fa l'organisaziun affiliada Helvetia Nostra che vala sco associaziun d'ambient. Ella recurescha en 624 cas. Ils auters recurs fan persunas privatas.

L'emprim n'avevan ins betg gi en senn d'agir en il Grischun e vulevia sa concentrar – pervia da mancanza capacitads – sin il Vallais ed il Vad. «Lura è s'annunziadas tantas persunas che sa despereschan perquai che lur vitgs vegnan betunads en», di Dreher. Uschia hajan ins extendì ils recurs sin il Grischun, Berna, Glaruna, Sursilvania ed il Tessin.

La dretgira federala sto decider

Il proceder funcziuna sco suonda. L'em-

È Laax anc attractiv, sche tut ils chasaments vegnan bajegiads che la vischnanca ha lubì ils ultims mais?

Laax lubescha 8 chasaments cun 86 abitaziuns secundaras

Dapi ils 11 da mars haja Laax concedì otg lubientschas da bajegiar per chasas da vacanzas, di Toni Cadruvi da l'uffizi da bajegiar da Laax.

I na sa tracta betg mo da pitschens chalets, mabain da chasaments cun pliras abitaziuns. En tut cuntengian quests chasaments 86 abitaziuns. Ultra da quai hajan ins lubì dus bajetgs che na valian betg sco abitaziuns secundaras, tranter

quels ina chasa da personal cun 163 studios.

Pliras dumondas da bajegiar èn anc pendentas, per exempel per The Rocks cun 52 abitaziuns per laschar vi a turists, di Cadruvi. Tschintg ulteriuras dumondas per chasaments da vacanzas èn anc sin maisa. Quellas cumpiglian 26 abitaziuns.

La vischnanca da Laax posseda ina lescha per abitaziuns secundaras.

Quella contingentescha novas abitaziuns, explitgescha Cadruvi. Ad onn dastgan vegnir bajegiads sulet 1500 meters quadrat. Las lubientschas che Laax haja dà dapi il mars pertutgian contingents che sa repartian sin ils proxims onns.

Il president da vischnanca da Laax Toni Camathias n'ha ier betg gi temp da responder ad ulteriuras dumondas da la pressa rumantscha.

Laax pitga ils records

Uschiglio mussan ins adina cun il det sin l'Engiadina'Ota pertutgant surbajegiadas exageradas. Ma la glista da las ventg vischnancas svizras cun las pli autas procentualas d'abitaziuns secundaras enumerescha gist quatter lieus sursilvans: Laax, Falera, Sursaissa e Flem. L'Engiadina ha mo dus lieus sin la glista: Silvaplauna e Schlarigna. Laax posseda cun 80,9 pertschient la pli auta procentuala d'abitaziuns secundaras dal Grischun. Las cifras sa basan sin la dumbraziun dal 2000. Qua la glista cumpletta:

Vischnanca	abit. sec.	%
Saint Luc VS	845	82,8
Grimenz VS	856	81,8
Laax GR	2307	80,9
Falera GR	872	78,8
Silvaplauna GR	1531	77,4
Ayer VS	871	74,0
Sursaissa GR	993	72,7
Leukerbad VS	2108	72,5
Bellwald VS	570	72,2
Betten VS	742	72,1
Randogne VS	2406	70,7
Gryon VS	1231	69,7
Savognin GR	880	68,2
Vex VS	1186	67,7
Schlarigna GR	1201	67,5
Flem GR	2225	66,3
Mollens VS	655	66,2
Champéry VS	1008	65,8
San Nazzaro TI	531	65,1

prim èsi da protestar tar la vischnanca cunter la lubientscha da bajegiar. Sche lezza refusa il recurs, pon ins ir cun il cas avant la dretgira administrativa chantunala e sunter a la dretgira federala. La finamira saja d'avair in cas da precedenza, di Dreher. L'artitgel costituziunal da l'iniziativa Weber saja en vigur dapi la votaziun dals 11 da mars – cun quest fatg gajan tuts d'accord. Ma tge che quai muntia en la pratica, là divergeschian las opiniuns. I base-

gnia ina decisiun da la dretgira federala, era sch'i duria dus fin trais onns. Ch'il cussegl federal haja publictà quest'emna l'ordinaziun che vala a partir dal 2013, na midia nagut vi las dumondas avertas che pertutgan las lubientschas per abitaziuns da vacanzas dapi il mars, di Fabian Dreher da la Fundaziun Weber.

«Kurhaus» a Vaz

La Fundaziun Weber na haja betg ils da-

ners ed il personal per trair vinvant tut ils 700 recurs d'enfin uss, di Dreher. Ins evalueschia perquai bain, tge recurs che valian la paina da perseguitar. En il Grischun observian ins cunzunt il project dal «Kurhaus» a Vaz, nua ch'ils patruns da construcziun veglian remplazzar il vegl hotel cun in bajetg nov ed agiuntar anc fin 60 abitaziuns.

«Nus n'avain nagut encunter il hotel nov», di Dreher. «Nus faschain mo recurs pervi da las abitaziuns novas.»

Novs letgs fraids portan mo paucs hosps.